

Operasjon *Birke* og *Nordlicht*. Tysklands strategiske uttrekning fra Nordkalotten

Oberstløytnant Palle Ydstebø, Krigsskolen

Operasjonene *Birke* var den tyske uttrekningen fra Nord-Finland etter at finnene inngikk våpenstillstand med Sovjetunionen og *Nordlicht* var uttrekningen fra Litsafronten, Finnmark og de nordligste delene av finsk Lappland da den sovjetiske Petsamo-Kirkenesoffensiven slo inn i begynnelsen av oktober 1944. Hovedaktørene var stormaktene Nazi-Tyskland og Sovjetunionen, og småstatene Finland og Norge.

I dette foredraget vil jeg innlede med å beskrive bakgrunnen for operasjonene *Birke* og *Nordlicht*. Deretter vil jeg gå gjennom planleggingen på tysk side og så selve gjennomføringen. Jeg vil legge mest vekt på *Birke* og den tysk-finske dimensjonen, og hvordan den hang sammen med *Nordlicht* og uttrekningen fra Litsafronten og Finnmark, for så å kort drøfte noen strategiske og operasjonelle vurderinger og følger.

Ei uke etter at invasjonen av Sovjetunionen 22. juni 1941 angrep tyskerne fra Petsamoområdet mot Murmansk og lenger sør sammen med finske styrker mot Kandalaksja. Finnenes hovedoffensiv var i sør der de tok det karelske neset og rykket øst og sørøstover til elven Svir mellom sjøene Onega og Ladoga. Nord for Onega gikk frontlinjen nord-nordvestover omtrent til Kiestinki. Videre nordover var frontlinjen mer åpen i de veiløse områdene nordover til stillingssystemene på Litsafronten. Hele fronten fra Finskebukta til Ishavet var i praksis fastlåst etter de sovjetiske motoffensivene vinteren og våren 1942.

Finsk Lappland bodde noe over 140000 mennesker i 1941. De tyske styrkene i Lappland var på knappe 160000 mann og en 50000 ved Litsafronten. Den gjenværende sivilbefolkningen bestod for det meste av kvinner og barn, siden alle våpenføre menn var ved fronten. Til forskjell fra det okkuperte Europa var de tyske styrkene i Lappland ikke en okkupasjonsstyrke og forholdene til lokalbefolkningen var etter forholdene rimelig bra. Det begynte derimot å bli gnisninger mellom de tyske og finske offiserene utover i 1943 da man så det kunne gå mot et brudd.

Veinettet og annen infrastruktur både i Lappland og i Finnmark var ikke bygd for å understøtte en moderne krigsmakt som den tyske. Hovedveien var i Lappland Ishavsveien fra Rovaniemi til Liinahamari havn, dagens Liinakhamari, som var ferdig i 1931. Ishavsveien og

de andre veiene i Lappland var grusveier med begrenset kapasitet, men selv i fredstid var trafikken flere ganger større enn hva veiene var dimensjonert for. Det førte til slitasje, ulykker og veikollaps. Logistikken til en tysk armé på 200000 mann ble en ekstra belastning selv om mye av den sivile godstrafikken stanset under krigen. I Lappland førte alle veier til Rovaniemi, som var et strategisk knutepunkt for militære operasjoner. I Finnmark gikk Riksvei 50 omlag som dagens E-6, og var også en grusvei, utsatt for regn, snø og telehiv. Linjen med fire kryss i bunnen av kartet viser grensen mellom tyske styrker i nord og den finske hæren i sør i 1944.

Etter den sovjetiske seieren ved Stalingrad vinteren 1943 var det klart for Finland at Tyskland ikke kom til å vinne, og man begynte å se seg om etter en vei ut av krigen. Med en tysk armé i Lappland og med Estland på tyske hender, var finsk handlingsrom begrenset.

Det virker som om Stalin ikke ville krevde betingelsesløs kapitulasjon av Finland, men forlangte at de tyske styrkene skulle interneres eller fordrives.

Vinteren 1944 ble beleiringen av Leningrad endelig brutt og de tyske styrkene drevet vestover til Narva. Dermed kunne Den røde armé føre fram store styrker med jernbane for en offensiv på Karelske neset. 9. juni angrep to sovjetiske armeer det finske forsvaret på neset og ved Svir og presset seg gjennom seig finsk motstand til offensiven stanset opp mot de finske stillingene nord for Viborg og langs en linje nord av Ladogasjøen. Finland gikk i slutten av august med på de sovjetiske kravene for våpenstillstand som grunnlag for forhandlinger. Kravene var at de tyskerne skulle trekke styrkene ut av Finnland innen 15. september og om de ikke var ute, skulle de avvæpnes og overgis de allierte som krigsfanger. 4. og 5. september opphørte kamphandlingene mellom Sovjetunionen og Finland. Det var fysisk umulig å trekke ut nærmere 160000 tyske soldater og over 180000 tonn forsyninger over det sparsomme veinettet i Lappland, så det ville komme til sammenstøt.

De tyske styrkene i Nord-Finland var organisert i 20. Gebirgsarmee med hovedkvarter i Rovaniemi. Armeen var oppsatt med tre Gebirgskorps, det 19. på Litsafronten, det 36. ved Salla og det 18. sør for Kiestinki. Den tyske overkommandoen vurderte at 20. Gebirgsarmee ikke ville klare å møte en sovjetisk storoffensiv, og Hitler ga derfor ut førerdirektiv nr. 50. 29. september 1943. Hensikten var å trekke de tyske styrkene tilbake til Nord-Finland og sikre de krigsviktige nikkelgruvene, ved å etablere en forsvarslinje på omlag 400 km i nord, fra Karesuando over Ivalo til Litsafronten. Finnene ble ikke orientert om at tyskerne planla å holde de nordligste delene av Finland.

20. Gebirgsarmee vurderte det selv som fysisk umulig å trekke ut over de få og dårlige veiene i finsk Lappland. General Dietel, sjef for 20. Gebirgsarmee meldte det var bedre å (sitat) «utkjempes en ærefull kamp i sørlige Finland enn å sulte ihjel ved Ishavet». Merkelig nok holdt den tyske overkommandoen fast ved førerdirektivet utover høsten og vinteren, sannsynligvis for å sikre seg fortsatt tilgang til nikkelgruvene.

I midten av februar 1944 begynte planene for operasjon *Birke* å ta form. I tillegg til uttrekning av 18. og 36. korps, skulle øygruppen Åland og øya Suursaari (Hogland) inne i Finskebukten okkuperes. Uttrekning fra Finland var i første rekke et transport- og logistikkproblem. Mesteparten av de tyske forsyningene var lagret i Rovaniemi og Oulo, og et absolutt minimum som måtte evakueres var 16000 tonn forsyninger.

Noe av forsyningene kunne tas sjøveien fra Oulo til Torneå og Kemi, Begge korpserne måtte gjennom veikrysset Rovaniemi og så videre nordover mot Norge. 18. korps skulle trekkes mot nordvest og 36. korps mot Ivalo, og uttrekningen støttes av sikringsstyrker mot sovjetiske angrep i øst, og i vest mot finsk inngripen. Sikringsstyrkene var motoriserte og bestod av SS-enheter og 169. Infanteridivisjon. To sterke forsvarsstillinger skulle etableres. En i vest ved Karesuando, *Sturmbock*, og *Schutzwall*-stillingen sør for Ivalo. Planleggingen for *Birke* var ferdig 8. april 1944.

Det sovjetiske angrepet på Finland 9. juni, utviklingen fram mot våpenstillstanden og forhandlingene tidlig september, gjorde at tyskerne måtte tilpasse *Birke* til stadig endrede forutsetninger. Videre vurderte tyskerne det som lite sannsynlig at 19. Gebirgskorps ved Litsaelven kunne motstå en sovjetisk offensiv. 19. Gebirgskorps måtte forsterkes, men det var ingen motoriserte styrker i de to andre korpserne, så derfor måtte begge sikringsstyrkene i sør sendes opp langs Ishavsveien. Nye sikringsstyrker ble så improvisert, Gruppe Kräutler i vest og 7. Gebirgsdivisjon i øst. Disse skulle fortsatt sikre uttrekningen gjennom Rovaniemi mot både sovjetiske og finske styrker.

I løpet av sommeren hadde tyskerne tatt ut så store reserver av nikkel, at rustningsminister Albert Speer mente Tyskland hadde store nok nikkelreserver. Hensikten med *Birke* ble dermed utvidet og det ble planlagt å trekke hele 20. Gebirgsarmee inn i Norge og etablere et dybdeforsvar fra Lyngen til Narvik. Disse endringene ble en egen operasjon, «*Nordlicht*», som omfattet uttrekningen av 19. Gebirgskorps fra Litsafronten. *Nordlicht* ble godkjent 3. oktober av den tyske overkommandoen, men selv om dato for uttrekning var ikke fastsatt, var planverket på plass og forberedelsene påbegynt.

Natten til 9. september begynte den tyske uttrekningen fra det sentrale Finland over sjø og langs veinettet og jernbanen. Med unntak av et sovjetisk angrep i Salla-Alakurtiområdet, gikk alt rimelig uforstyrret og etter planen. Det var en grad av tysk og finsk enighet om at uttrekningen skulle gjennomføres så smertefritt som praktisk mulig og med minst mulige tap og ødeleggelse av sivil infrastruktur. Finske og tyske staber og avdelinger avsluttet samarbeidet og finnene trakk seg sørover samtidig som tyskerne var i gang med sin uttrekning. Tyskerne bistod med evakuering av 100000 sivile med 50000 husdyr fra Lappland, i tilfelle det skulle komme til kamphandlinger. Disse første ukene omtales på finsk side som skyggekrigen. Det ble utvekslet forbindelsesoffiserer for å avvikle det tyske nærværet med minst mulig friksjon og en ble enige om en demarkasjonslinje langs Uleelven, omtrent ved den gamle teiggrensen.

Man ble enige om at tyskerne ikke skulle forberede sprengninger av broer eller ødeleggelse av annen infrastruktur sør for denne linjen. Siden tyskerne evakuerte nordover og finske enheter som hadde operert sammen med tyskerne i Lappland dro mot sør, kunne begge bruke jernbanen hver sin vei uten å komme konflikt. Samtidig var det et poeng å holde uttrekningen skjult for Sovjetunionen for å unngå ytterligere press mot finnene under fredsforhandlingene i Moskva.

Sovjetunionen fattet selvsagt mistanke om at det var avtalt spill på gang og gjennomførte også en framrykning inn mot Suomussalmi i et

forsøk på å få inn en kile mellom de tyske og finske styrkene. 15. september forsøkte tyskerne å ta øyen Suursaari (Hogland), men ble slått tilbake av finnene med store tap i falne og fanger. Det passet forså vidt finnene godt rent strategisk, da de kunne hevde ovenfor Sovjetunionen at de var i kamp med tyskerne på den datoen Moskva forlangte. Finnene beordret samtlige finske skip i Østersjøen inn til finske eller svenske havner, og 13000 tonn av 20.

Gebirgsarmees forsyninger på vei til Tyskland på finske skip tatt i forvaring. Så sent som 17. september vurderte allikevel den nye sjefen for 20. Gebirgsarmee, general Rendulic, forholdet mellom hhv. Finland og Tyskland og Finland og Sovjetunionen som så flytende at han beordret tilbaketrekningen stanset. Samme dag ble finnene enige med tyskerne om det finske forslaget til en «høstmanøver», der finnene skulle følge satsvis etter den tyske uttrekningen og tyskerne varsle finnene før de trakk ut. Denne «høstmanøveren» pågikk så en snau uke.

19. september ble våpenstillstandsavtalen mellom Sovjetunionen og Finland undertegnet. Tre dager senere forpartiet av en alliert kontrollkomisjon kom til det finske hovedkvarteret. De

forlangte umiddelbart orientering om finnenes operasjoner for å drive ut de tyske styrkene. Det betydde for alle praktiske formål at finnene måtte innlede kamphandlinger med sine tidligere våpenbrødre for å drive tyskerne ut av finsk territorium. Siden tyskerne allerede hadde angrepet Suursaari, var det de som teknisk sett hadde innledet fiendtligheter. Rendulic kansellerte ordren om å stanse tilbaketrekningen og tillot 18. Gebirgskorps å bryte kontakt med finnene. Høstmanøveren gikk nå over til å bli Lapplandskrigen.

Problemet til finnene var at våpenstillstandsavtalen krevde at den finske hæren skulle demobiliseres og omorganiseres til fredsdrift innen utgangen av november. Det betydde at veteranene fra krigen mot Sovjetunionen ikke kunne brukes mot tyskerne, men måtte erstattes av vernepliktige som var under utdanning og helt uten krigserfaring. De avdelinger som ble satt inn mot tyskerne var i tillegg nedslitte etter kampene samme sommer og ikke spesielt begeistret for enda en krig. Finnene hadde derfor knappe 60000 mann å sette inn mot de 160000 soldatene 20. Gebirgsarmee hadde i Finland, så selv om tyskerne trakk seg tilbake utgjorde de en reell trussel mot de finske styrkene.

Generalløytnant Hjalmar Siilasvuo ble satt til å lede de finske styrkene bestående av 3. armékorps oppsatt med panserdivisjonen, tre infanteridivisjoner og en brigade. Siilasvuo hadde utmerket seg under kampene ved Suomussalmi og Raate under Vinterkrigen og også slåss side om side med tyskerne under offensiven mot Kandalaksja i 1941. Han hadde ingen gode erfaringer med tyskerne og var ikke vanskelig å be om å drive tyskerne ut av Lappland.

Siilasvuo avbrøt alt samarbeid og kommunikasjon med tyskerne så snart han overtok kommandoen. Han beordret finske avdelinger framover og første stridskontakt kom 28. september. Tyskerne trodde trefningene skyldtes en misforståelse og fortsatte tilbaketrekningen etter planen. Siilasvuo mente det gikk for tregt og bestemte seg for å gjennomføre en amfibieoperasjon ut fra Oulo og gå i land i Kemi. Han unnlot å orientere overkommandoen om planen, men de fikk allikevel greie på foretaket og nedla forbud mot et slikt risikoprojekt. En storm natten til 29. september gjorde at operasjonen ikke ble gjennomført som planlagt, men kl. 07:45 1. oktober gikk de første avdelingene i land sør for Torneå. Siilasvuo hadde gjennomført Lapplandskrigens viktigste operasjon og det stikk i strid med den finske overkommandoens viten og vilje. Men landsettingen var en stor suksess da tyskerne ikke ventet noe angrep og det var bare noen få hundre tyske soldater i Torneå. Siilasvuos overaskende angrep kom også beleilig rent politisk, da Sovjetunionen presset hardt på og krevde at finnene fulgte opp forpliktelsene i våpenstillstandsavtalen med å internere tyskerne.

Finnene hadde ikke luftoverlegenhet og heller ikke landgangsbåter eller amfibiefartøy. De landsatte ett regiment, omlag 3000 soldater, med vanlige lasteskip. Finnene kom velberget i land og rykket fram til Torneå fordi tyskerne ble fullstendig overrasket, men så snart tyskerne forstod hva som foregikk reagerte de som vanlig raskt og gikk til motangrep. De finske soldatene var som sagt lite motiverte for mer krig og hadde store vansker med å angripe ut av Torneå, spesielt sørover mot Kemi og nordover langs grensen. Først når finnene ble forsterket med artilleri lyktes de å ta jernbanestasjonen og tyskernes forsyningsområder. Men da de finske soldatene fant store mengder alkohol i det tyske depotet, endte det med at to av regimentets bataljoner havnet på fylla. Regimentet mistet dermed en glimrende mulighet til videre framrykning før tyske forsterkninger nådde fram.

Finnene tok et 30-talls tyske soldater til fange under kampene ved Torneå og Kemi, noe som førte til at tyskerne tok om lag 200 finske sivile som gisler. Gislene ble frigitt på ordre fra Berlin, som blant annet var bekymret for den svenske opinionen. Finske soldater og sivile som var tatt til fange, skulle derfor behandles som internerte og ikke som krigsfanger.

Rendulic opphevd samtidig de tyske restriksjonene på sivil infrastruktur, noe som førte til en storstilt og systematisk ødeleggelse under den videre retretten.

Kampene bølget fram og tilbake rundt Torneå og tyskerne satte inn stupbombere mot havnen og senket flere lasteskip, i tillegg til å ødelegge deler av havneanleggene. Finske styrker angrep også langs kysten mot Kemi og brukte den velprøvde motti-taktikken med å bryte opp og omringe fienden, for så ødelegge de enkelte bitene hver for seg.

Tyskerne ødela veier og broer og forsinket de finske angrepene, men 8. oktober overga de gjenværende tyskerne seg i Kemi. Da den sovjetiske 14. Armé gikk til angrep på Litsafronten 7. oktober, besluttet tyskerne å løsrive seg fra kampene i midtre Finland og fortsatte retretten nordover.

Finnene satte opp mobile enheter sammen med panserstyrkene for å omringe tyskerne i Rovaniemi, som var tyskernes viktigste forsyningsbase etter at de var ute av Oulo. Tyskerne kjente godt til den finske motti-taktikken, og dro seg hele tiden unna mens de ødela broer, veier og annen infrastruktur. Da finnene inntok Rovaniemi 16. oktober stod hele byen i brann. General Rendulic hadde gitt ordre til at alle bygninger skulle ødelegges om hevn for finnenes angrep mot de tyske styrkene. Byen og spesielt jernbaneanleggene ble fullstendig ødelagt.

En av grunnene til at Sovjetunionen stod så hardt på at finnene skulle presse tyskerne hardt, virker å ha vært at finnene skulle binde tyske styrker som ellers kunne forsterket 19.

Gebirgskorps ved Litsa som var hardt presset av den sovjetiske offensiven. Men siden tyskerne hadde tre ganger så mange soldater som finnene, så var det den sovjetiske offensiven som til en viss grad avlastet finnene, ved at tyskerne sendte 163. Divisjon i tillegg flere SS-enheter nordover.

Etter at Rovaniemi var tatt, fulgte finske enheter etter tyskerne langs Ishavsveien og mot Muonio og Norge. Finnene ville forsterke styrkene i Lappland og sette opp enda et armékorps for å ha tilstrekkelige styrker til å ta opp kampen med tyskerne. Men Sovjetunionen holdt fast på at finnene skulle demobiliseres innen utgangen av november, så det var ikke mulig å forsterke i nord. I tillegg måtte to divisjoner og to brigader trekkes ut av striden for å demobiliseres, noe som ytterligere svekket finnenes mulighet til å internere tyskerne. Alt dette førte til at finnenes 3. Armékorps mistet så mye styrker og kampkraft at det ble redusert og omorganisert til en divisjon. Den finske framrykning førte til at de finske forsyningslinjene ble lange og etterforsyningen var ekstra vanskelig med de ødeleggelsene tyskerne hadde gjennomført av infrastruktur og bebyggelse.

En gruppe på omlag en divisjons størrelse forfulgte tyskerne opp Ishavsvegen mot Ivalo, men ble stanset ved Schutzwall-stillingen. Tyskerne hadde ordre om å holde til 1. november og forsvarsstillingene var godt utbygde og dekket i sjøer på flankene. Finnene nådde fram til de tyske stillingene 16. oktober, men noe angrep var det ikke mulighet til da artilleriet hang etter og flere av soldatene skulle sendes hjem på permisjon. De finske avdelingene som var igjen fulgte etter da tyskerne trakk ut og forsøkte å fange det bakre regimentet i en motti, men tyskerne brøt ut og holdt en front sør for Ivalo for å la de styrkene fra Litsafronten som trakk ut sørover, passere på vei mot Norge. 5. november møttes finske og sovjetiske styrker sør for Nautsi og de siste tyske avdelingene trakk inn i Norge 21. november.

SS-Gebirgsdivisjonen trakk nordover som bakerste enhet fra Rovaniemi med en finsk divisjon i hælene, mens en annen divisjon forfulgte tyskernes *Kampfgruppe Esch* langs Torneelven. Tyskerne hadde ødelagt broer og annen infrastruktur, i tillegg til at veiene var så nedslitte av all trafikken og høstregn at regulære kampavdelinger måtte tas ut av striden for å reparere og vedlikeholde veiene. Finnene var underlegne de tyske forsvarerne og alle forsøk på avskjæringer og mottier klarte tyskerne å unngå eller slå seg ut av. De siste harde kampene var ved Muonio, der finnene klarte å omringe tre SS-bataljoner før tyske motangrep fikk bataljonene ut av mottien. Muonio var nedbrent da finske styrker rykket inn 30. oktober. I november skulle også den finske hæren omorganiseres til fredsdrift. Det ble dermed en stridspause mens finnene delvis demobiliserte og reorganiserte restene. Det var bare ett

regiment med vernepliktige soldater som tok opp forfølgelsen og nådde *Sturmbock*-stillingen i slutten av november. Stillingen ble forsvart av veteranene i 7. Gebirgsdivisjon, som holdt finnene stangen, og etter et mislykket angrep hadde finnene ikke annet valg enn å gå i forsvar. Midt i januar trakk tyskerne ut og inn i Lyngenstillingen i Skibotten. Først i slutten av april 1945 forlot de siste tyske styrkene finsk territorium og trakk inn i Norge.

På Litsafronten forberedte 19. Gebirgskorps seg både på forsvar mot den sovjetiske offensiven som var under oppseiling, og på å evakuere forsyninger for seks til åtte måneder og trekke tilbake avdelingene før de ble omringet og ødelagt. For 19. Gebirgskorps var *Nordlicht* en taktisk videreføring av *Birke*, men de dårlige veiene og vinteren i anmarsj ville gjøre hele foretaket svært risikabelt. Tyskerne kjente heller ikke til mål og ambisjoner til 14. Armé; ville de sovjetiske styrkene forfølge tyskerne inn i Norge – og hvor langt? Ville de sikre seg Narvik? Tyskerne vurderte å måtte trekke seg tilbake til Lyngen hardt presset av Den røde armé, mens finnenes ambisjoner var mer uklare. Denne uoversiktlige situasjonen gjorde at til at tyskerne utsatte beslutningen om å iverksette *Nordlicht*.

7. oktober tok den sovjetiske 14. Armé beslutningen for tyskerne da de innledet offensiven. Selv om det sovjetiske angrepet rev opp det tyske frontlinjeforsvaret og trengte inn på dypet, klarte tyskerne å trekke ut avdelingene sine og unngikk å bli avskåret og ødelagt, slik det ofte skjedde på kontinentet. Dette var mulig fordi *Nordlicht*-planen tillot tilbaketrekning og at retretten var godt forberedt. Tyskerne prioriterte å berge soldatene framfor forsyninger, så to tredjedeler av forsyningene på omlag 135000 tonn klarte de ikke å evakuere.

Det mest spesielle med den tyske uttrekningen fra Lappland, Litsafronten og Finnmark, var at den var godkjent av Hitler og planlagt og forberedt i detalj. Hitler tillot ellers aldri tyske styrker å trekke seg tilbake, med katastrofale tap som følge når forsvarsstillinger ble forbigjort, omringet og utslettet. Ved Litsafronten klarte tyskerne å unngå å bli omringet og ødelagt operasjonelt da hadde forberedt retretten og kunne trekke seg tilbake når situasjonen krevde det.

I Lappland var finnene hemmet av flere forhold. For det første var den finske staten, den finske hæren og befolkningen utmattet etter fire år med krig fra høsten 1939. Finnenes og tyskernes innledende forsøk på å la uttrekningen gå fredelig for seg bidro også til at finnene kom sent i gang med planlegging og forberedelser for Lapplandskrigen.

Våpenstillstandsavtalen med Sovjetunionen krevde at finnene demobiliserte de erfarne og kamptrente avdelingene. De betød at de måtte bruke vernepliktige soldater mot de kamptrente tyske veteranene. Tyskerne hadde også fordelen av å trekke seg tilbake etter en grundig plan, som var ferdig flere måneder i forveien og godt forberedt. Tyskerne kunne fritt bruke veinettet for å trekke seg bakover og så ødelegge broer, veier og annen infrastruktur for å sinke de finske forfølgerne. Den eneste virkelige taktiske suksessen finnene hadde var Siilasvuos landsetting ved Torneå og de innledende kampene. Resten av Lapplandskrigen var det tyskerne som styrte. Finnene fikk heller ikke lov av Sovjetunionen å forsterke styrkene i Lappland, som i tillegg ble svekket av permisjoner, dimitteringer og demobilisering. Etter de innledende kampene ved *Strumbock*- og *Schutzwall*-stillingene i november, bestod resten av Lapplandskrigen av overvåkning og patruljer.

Lapplandskrigen hadde kostet finnene nærmere 4000 mann, av disse noe under 800 falne. De tyske tapene var noe over 4300 og omlag 1000 falne. 20. Gebirgsarmees totale tap, inkludert forsvaret mot den sovjetiske offensiven, var på noe over 22000 falne. Det var langt under normalen for tyske styrker på kontinentet og nærmere 90% av tyskerne klarte å trekke seg tilbake til Midt-Troms og Ofoten, skjermet av Lyngenstillingen.

Som i Finnmark, gjennomførte tyskerne en effektiv ødeleggelse av infrastruktur og bebyggelse. Broer ble sprengt eller brent, veier minelagt og over 18000 bygninger brent, over 40 % av all bebyggelse, der en tredjedel var sivile bolighus. Om lag tre fjerdedeler av de 144000 innbyggerne i finsk Lappland, over 100000 mennesker, ble evakuert før eller under kampene. Ødeleggelsen av Lappland overskygget de finsk-tyske relasjonene i flere tiår etter krigen.